

прав та можливостей для жінок і чоловіків, зокрема за останні кілька років відбулося масове залучення жінок до служби в секторі безпеки та оборони, зокрема на бойових посадах, у межах переходу до професійно-контрактної армії з рівним призовом чоловіків і жінок на добровільній основі.

Разом з тим поряд з вагомими досягненнями є низка викликів, серед яких боротьба з гендерним насильством і сексуальними домаганнями у відомствах сектору безпеки та оборони, розслідування цих випадків і розроблення стійкого професійного механізму протидії цим явищам, а також інфраструктурна інтеграція та більша видимість потреб жінок (гендерно чутливий підхід). Проблеми відсутності сталих механізмів гендерної політики та подеколи політичної волі стосовно їх реалізації, а також актуальність питання «скляної стелі» у відомствах сектору безпеки та оборони як на ринку праці, так і серед військової еліти й експертного військового середовища є іншими важливими аспектами, які потребують уваги та це стане перспективою подальших наукових досліджень.

САХНО *Артем, доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник*

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ОЗНАК АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ В ПОЛІЦЕЙСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Адміністративна юрисдикція в поліцейській діяльності має розглядатися як багатовимірний складовий елемент адміністративної функції держави, що реалізується в межах компетенцій органів (підрозділів) Національної поліції й охоплює як провадження у справах про адміністративні правопорушення, так і інші форми вирішення адміністративних справ, що виникають у сфері адміністративних правовідносин.

Професор С.Ф. Константинов визначає юрисдикцію як сукупність повноважень особи або органу щодо правової оцінки конкретних фактів, розв'язання спорів і застосування санкцій відповідно до закону [1, с. 8]. При цьому, варто звернути увагу на підхід вищевказаного дослідника, який спрямований на підкреслення правової природи юрисдикції, фокусуючи увагу на реалізації владних повноважень у межах законодавчо визначеної процедури.

Коллектив авторів під керівництвом В.А. Кулікова у навчальному посібнику «Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліцейських» розкриває юрисдикцію як встановлену законом сукупність повноважень органів і посадових осіб щодо вирішення правових спорів, справ про правопорушення, оцінки дій суб'єктів на відповідність закону та застосування санкцій позасудового характеру [2, с. 9]. Представляється, що вказана концепція у найбільшій мірі демонструє прикладний та системний

підхід до розкриття сутності юрисдикції, оскільки конкретизує її межі в діяльності органів виконавчої влади, зокрема поліції, та підкреслює позасудовий характер такої діяльності.

Водночас автори наукової статті «Адміністративна юстиція» трактують поняття адміністративної юрисдикції крізь призму змістовного наповнення її предмета, під яким розуміють «усі публічно-правові спори, в яких однією зі сторін є фізична чи юридична особа, а іншою — суб'єкт владних повноважень» [3, с. 98]. Вищевказана теорія, на нашу думку, формує підґрунтя для розуміння адміністративної юрисдикції як особливого механізму захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин, характерною рисою яких є наявність спору про право.

Однак ототожнення адміністративної юрисдикції виключно із розглядом спорів є дискусійним твердженням, оскільки звужує її зміст і не охоплює юрисдикційні провадження, що виникають на підставі вчинення адміністративного проступку, де наявність спору між сторонами не є обов'язковою умовою здійснення юрисдикційної діяльності.

У цьому контексті обґрунтовано видається позиція Н.І. Золотарьової, яка звертає увагу на більш точний підхід до комплексного розкриття правової природи адміністративної юрисдикції в поліцейській діяльності, викладений у монографії «Адміністративно-деліктне відношення» відомого українського вченого в галузі адміністративного права Л.В. Ковалю. Згідно з його концепцією, адміністративна юрисдикція розглядається у широкому значенні — як сукупність матеріальних і процесуальних адміністративних правовідносин, спрямованих на позасудове вирішення справ про адміністративні правопорушення спеціально уповноваженими посадовими особами правоохоронних органів [4, с. 29].

Поряд із цим доцільно погодитися з позицією І.П. Голосніченка, який обґрунтовано відносить органи внутрішніх справ (за змістом ст.ст. 262, 268 КУпАП [5] – Національної поліції), до основних суб'єктів адміністративної юрисдикції. Як підкреслює вчений, «жоден інший орган адміністративної юрисдикції не наділений настільки значним обсягом юрисдикційних повноважень» [6, с. 131–133].

Окреслені наукові підходи підтверджують ключову тезу цього дослідження щодо нерозривного теоретико-методологічного та правового зв'язку між поліцейською діяльністю і адміністративною юрисдикцією. Узагальнення положень, сформульованих Н.І. Золотарьовою, Л.В. Ковалем та І.П. Голосніченком, дозволяє дійти висновку, що адміністративна юрисдикція у структурі поліцейської діяльності виступає її стрижневим елементом — інституційно визначеною формою реалізації державної реакції на адміністративні правопорушення.

Висновки. Загальний аналіз вищезазначених підходів до розуміння адміністративної юрисдикції дозволяє сформулювати узагальнене уявлення про її характерні ознаки в контексті поліцейської діяльності, яка виступає специфічним інструментом реалізації публічно-владних повноважень у сфері

забезпечення правопорядку. Отже, адміністративна юрисдикція в поліцейській діяльності характеризується:

- публічно-правовим характером суспільних відносин, що виникають під час розгляду посадовими особами органів (підрозділів) Національної поліції справ про адміністративні правопорушення;

- наділенням поліцейських сукупністю державно-владних повноважень щодо розгляду справ по суті, що передбачає винесення індивідуального адміністративного акту від імені держави, з юридично обов'язковими наслідками;

- дотриманням визначеної законодавством процесуальної форми здійснення адміністративного провадження, що здійснюється на принципах об'єктивності, неупередженості та законності;

- можливістю застосування заходів адміністративного примусу, що реалізуються в межах компетенції поліцейських та спрямовані на забезпечення публічної безпеки й порядку;

- здійсненням адміністративно-юрисдикційних процедур поза межами судової системи, тобто без участі органів судової влади, що підкреслює превентивну, оперативну й самостійну природу поліцейського впливу в адміністративно-деліктній сфері.

Список використаних джерел

1. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції : навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури». 2016. 336 с.

2. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліцейських [Текст]: навч. посіб. / [авт.кол.: В.М. Білик, С.Г. Братель, В.І. Варивода та ін. ; за ред. В.А. Кулікова]. Київ : ФОП Маслаков, 2020. 288 с.

3. Пустовіт Ю.Ю., Запотоцька О.В., Тімашов В.О. Адміністративна юстиція. Південноукраїнський правничий часопис. 2020. № 2. С. 96–101.

4. Золотарьова Н.І. Теоретичні питання адміністративно-юрисдикційної діяльності правоохоронних органів у сфері охорони навколишнього природного середовища. Юридичний бюлетень. 2018. № 7 (2). С. 28-32.

5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-Х. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.

6. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина. / за заг. ред. І.П. Голосніченка та Я.Ю. Кондратьєва. Київ : УАВС, 1995. 178 с.

СЕРВАТЮК Людмила, доцент кафедри загально-правових дисциплін Навчально-наукового гуманітарного інституту Національна академія Служби безпеки України кандидат юридичних наук, доцент